



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudkyně JUDr. Jitky Hroudové a soudce Mgr. Marka Zimy v právní věci

žalobce: **Mgr. J. S., advokáta**
sídlem xxx

proti
žalované: **České advokátní komoře**
sídlem Národní 16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí odvolacího kárného senátu odvolací kárné komise žalované ze dne 23. 6. 2022, sp. zn. K 13/2021

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou doručenou Městskému soudu v Praze dne 24. 10. 2022 domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí kárného senátu kárné komory České advokátní komory (dále též „žalovaná“) ze dne 3. 9. 2021, sp. zn. K 13/2021, a rozhodnutí odvolacího kárného senátu odvolací kárné komise žalované ze dne 23. 6. 2022, sp. zn. K 13/2021. Uvedenými rozhodnutími bylo pravomocně rozhodnuto o tom, že se kárně obviněný žalobce dopustil kárného provinění jednáním popsaným ve skutkové větě rozhodnutí ze dne 3. 9. 2021, tedy při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným

chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu podle ustanovení § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zákon o advokacii*“), ve spojení s článkem 4 odstavec 1 usnesení představenství české advokátní komory č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etikety a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších předpisů („*Etický kodex*“), za což mu bylo uloženo kárné opatření ve formě pokuty ve výši 73 000 Kč a zároveň mu byla uložena povinnost zaplatit náhradu nákladů kárného řízení v částce 8 000 Kč.

II. Žalobní body

2. Žalobce namítl, že správní žalobou napadá všechny výroky v celém rozsahu rozhodnutí žalované, neboť má za to, že rozhodnutí žalované v obou stupních jsou v rozporu se zákonem, žalovaná se ve svých rozhodnutích nevypořádala s rozhodnými skutkovými okolnostmi, což činí obě rozhodnutí nepřezkoumatelná, a konečně, že uložená pokuta a její výše jsou nezákonné, protože samosprávné organizace překročila meze správního uvážení a trestání, napadená rozhodnutí jsou v rozporu s rozhodovací praxí žalované a výše jí uloženého trestu je nezákonná.

III. Vyděření žalované

3. Žalovaná uvedla, že žalobu nepovažuje za důvodnou. Žalobce oba inkriminované e-maily, které tvoří skutkový základ posuzované věci, odeslal pracovníci ČSOB Pojišťovny z e-mailové adresy xxx, přičemž jako odesílatel zprávy ze dne 1. 9. 2020 je uveden Mgr. J. S., advokát, s detailními údaji Advokátní kanceláře S., včetně odkazu na internetové stránky xxx. Podle názoru žalované jsou tedy nepochybně splněny všechny podmínky vymezené judikaturou k tomu, aby bylo možné žalobce za kárné provinění postihnout, i když k němu došlo před 1. 1. 2021, kdy nabyla účinnosti jím zmiňovaná novela zákona o advokacii provedená zákonem č. 527/2020 Sb. Není zřejmé, jaký význam by pro přezkum napadeného rozhodnutí měla mít argumentace žalobce ve vztahu k ustanovení § 4 zákona o advokacii, který říká: *Advokátem je ten, kdo je zapsán v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou (dále jen „Komora“)*. Pokud tím hodlá žalobce podpořit svou domněnku, že advokát není oprávněn mimo výkon advokacie komukoli sdělovat, že je advokátem, pak takováto úvaha je lichá. Advokát s pozastaveným výkonem advokacie je i nadále advokátem, nesmí však poskytovat právní služby. Mezi omezeními stanovenými v § 9a zákona o advokacii však není zákaz používat označení „advokát“.

4. Stejně tak není zřejmé, proč by v kárné věci žalobce nemělo být možné aplikovat ustanovení § 17 zákona o advokacii, které obsahuje generální povinnost advokáta jednat tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu. Toto ustanovení pak zároveň obsahuje zákonné zmocnění pro žalovanou vydat stavovským předpisem Pravidla profesionální etiky („*Etický kodex*“), jejichž porušení, konkrétně článku 4 odst. 1, je žalobci napadeným rozhodnutím vytýkáno.

5. Pokud v bodě 29 žaloby tvrdí žalobce, že „*měl objektivní důvod k rozrušení ... absurdní přístup a nelogické postupy pojistitele vzbudily oprávněně rozrušení a nepřičetnost*“, pak nelze přehlédnout, že celou sadu vulgárních výrazů použil žalobce v písemném projevu, tedy nikoli v bezprostřední ústní reakci. E-mailové zprávy zaslány pracovníci ČSOB Pojišťovny, a. s. (dále též „*stěžovatel*“), tak žalobce psal s časovým odstupem od chvíle, kde se dozvěděl o stanovisku stěžovatele a kdy nepochybně měl možnost a hlavně povinnost obsah svého písemného podání zvážit a po uklidnění výrazně korigovat. Stejně tak nelze souhlasit s názorem žalobce, že jím použité vulgární výrazy jsou „*výkladem nesprávného logického posouzení předmětné kauzy ze strany pojistitele*“. Advokát by právní či jiný výklad měl vždy provést bez užití hrubých či dokonce vulgárních výrazů.

6. Kárné senáty obou stupňů ve svých rozhodnutích stručně zdůvodnily, proč je vytýkané jednání žalobce závažným porušením povinností advokáta. Odvolací kárný senát pod bodem 22

napadeného rozhodnutí odkázal na odůvodnění rozhodnutí kárného senátu, který uvedl, že provinění žalobce je závažné, neboť „*nejen, že se choval hrubě vulgárně, ale ani toto své jednání následně nezmiřnil omluvou nebo uznáním pochybení*“.

7. Podle názoru žalované rovněž není zřejmé, z jakého důvodu se žalobce dovolává aplikace zásady *in dubio pro reo*. O skutkovém stavu totiž v daném případě žádné pochybnosti nejsou. Ani žalobce nepopírá, že oba e-maily napsal a odeslal z adresy své advokátní kanceláře, stejně jako to, že přinejmenším pod e-mailem ze dne 1. 9. 2020 je uveden jako advokát s kontaktními údaji jeho advokátní kanceláře.

8. Uložená pokuta je při spodní hranici zákonného rozpětí, konkrétně v jeho jedné dvacetině. Výše nákladů advokátního kárného řízení je stanovena stavovským předpisem, který vydala žalovaná na základě zákonného zmocnění v § 33a odst. 2 zákona o advokacii. Tento stavovský předpis, který je účinný více než osm let neumožňuje správní uvážení, neboť výše nákladů není stanovena rozpětím. Pokud by ustanovení stavovského předpisu bylo v rozporu se zákonem, dává ustanovení § 50 odst. 2 zákona o advokacii ministru spravedlnosti oprávnění, aby podal návrh na jeho přezkoumání soudem. Jestliže tak za osm let neučinil žádný z ministrů spravedlnosti, lze mít za to, že stát považuje částku 8 000 Kč za přiměřenou.

IV. Průběh řízení před orgány žalované

9. Žalobce je advokátem zapsaným dne 14. 11. 2011 do seznamu advokátů vedeného Českou advokátní komorou pod číslem xxx. Advokacii vykonává samostatně.

10. Dne 30. 9. 2020 byla České advokátní komoře doručena stížnost ČSOB Pojišťovna, a. s., se sídlem xxx. Stěžovatel poukázal na skutečnost, že se žalobce svým jednáním mohl dopustit porušení ustanovení § 17 zákona o advokacii ve spojení s článkem 4 odstavec 1 etického kodexu.

11. Z obsahu stížnosti a z listin předložených stěžovatelem vyplývá následující skutkový stav:

12. Žalobce při e-mailové komunikaci se zaměstnankyní ČSOB Pojišťovna, a. s., ve věci likvidace pojistné události obchodní korporace xxx, s. r. o., IČ xxx, jejímž je jednatelem, z e-mailové adresy xxx v e-mailu ze dne 1. 9. 2020 opakovaně užil expresivní, vulgární, nevhodné a dehonestující výrazy: „*hloupá slepička, blbka..., hloupá slepička..., ale si strč prst do prdele za účelem průzkumu smradlavého řitního otvoru..., v té smradlavé řiti náhodou není nějaký prst..., ti v řitním otvoru minimálně jeden prst vězí..., horlivou proškolenou specialistku slepičku..., běž si slepičko do kurníku..., zobej žrníčka a snášej vajíčka..., zúčastněným tupcům..., Vy blupáci..., z Vás tupců..., vytřel prdel, ve kterých máte nastrkaný svoje prsty..., zasranou lbárku..., hloupá a prolhaná slepičko..., do kurníku zobat žrníčka slepičko..., puť, puť, puť..., Vaše nízké inteligenční kvocienty..., tupé idioty*“ a v e-mailu ze dne 1. 10. 2020 užil expresivní, vulgární, nevhodné a dehonestující výrazy: „*evidentně hloupoučkou inženýrkou..., si Ty hloupá slepice strčíš prst do prdele, a to za účelem prověření skutečnosti, jestli Ti v prdeli vězí prst, pak jsi nucená uzavřít, že ti tam vězí..., tupé ignoranty..., Vám hlupákům do pojišťovny..., prsty z prdele budete vytahovat Vy..., na omluvy Vám seru protože smrdíte..., si zapiš za uši inženýrko..., o tom kdo jsem já víte hovno..., z Vás měl posrat..., se z něho neposeru*“.

13. Žalobce se k podané stížnosti vyjádřil takto: „*obsah přednesené korespondence byl sepsán mojí osobou, ovšem fyzickou osobou J. S. coby jednatelem jmenované obchodní společnosti. Kategoricky tedy odmítám, že jsem v tomto případě jednal v zastoupení coby advokát. S ohledem na uvedené mám za to, že v projednávaném případě se nejedná o výkon advokacie advokáta J. S. ev. AK xxx*“.

14. Předseda kontrolní rady žalované podal na žalobce podle ustanovení § 33 odstavců 1 a 2 zákona o advokacii dne 5. 2. 2021 kárnou žalobu, neboť dospěl k závěru, že kárně obviněný nejednal čestně a svědomitě a svým jednáním snížil důstojnost advokátního stavu. Kárný žalobce tedy ve výše

popsaném jednání kárně obviněného shledal závažné porušení povinností advokáta (§ 32 odst. 2 zákona o advokacii), stanovených mu v ustanovení § 17 zákona o advokacii ve spojení s článkem 4 odst. 1 Etického kodexu. Z hlediska subjektivní stránky žalovaného kárného provinění je kárný žalobce toho názoru, že se jej kárně obviněný dopustil úmyslně, což plyne ze samotného popisu skutku ve skutkové větě kárné žaloby. Kárně obviněný záměrně, plně si vědom všech důsledků, použil dehonestující, vulgární a sprostá slova v e-mailové komunikaci se třetí osobou.

15. Na základě kárné žaloby předsedy kontrolní rady České advokátní komory ze dne 5. 2. 2021, sp. zn. S-793/2020, byl vydán Kárný příkaz kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze dne 26. 3. 2021, sp. zn. K 13/2021, proti kterému podal žalobce řádně a včas odpor, čímž kárný příkaz zrušil (ustanovení § 34d zákona o advokacii), a následně bylo vedeno kárné řízení.

16. Rozhodnutím kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze dne 3. 9. 2021, sp. zn. K 13/2021, bylo rozhodnuto, že kárně obviněný žalobce se shora popsáním skutkem dopustil kárného provinění, když při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, čímž porušil ustanovení § 17 zákona o advokacii ve spojení s článkem 4 odstavce 1 Etického kodexu. Za toto jednání mu bylo podle § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii uloženo kárné opatření v podobě pokuty ve výši 73 000 Kč, a dále byla žalobci uložena povinnost zaplatit částku 8 000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení. Pokuta i náhrada nákladů řízení jsou splatné ve splátkách po 9 000 Kč měsíčně vždy nejpozději do posledního dne v měsíci počínaje měsícem následujícím po datu právní moci rozhodnutí na účet České advokátní komory.

17. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce v zákonné lhůtě odvolání. Odvolací kárný senát odvolací kárné komise České advokátní komory žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 23. 6. 2022, sp. zn. K 13/2021, odvolání žalobce zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

V. Posouzení věci soudem

18. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (ustanovení § 75 odstavce 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „ř. s.“); přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Soud o žalobě v souladu s ustanovením § 51 odstavce 1 ř. s. rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť ani jeden z účastníků s tímto postupem po poučení soudem nevyslovil nesouhlas.

19. Žaloba není důvodná.

20. Městský soud v Praze v prvé řadě vycházel z usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 11. 1998, sp. zn. I. ÚS 393/1998, podle něhož: „Pro advokáta, který je činný v právním státě, nemůže být obtížné nebo neobvyklé zjistit, které způsoby chování a jednání a které hodnoty mravnosti a lidské důstojnosti je třeba respektovat, aniž by byly výslovně vypočteny v jednotlivých ustanoveních, což ostatně není vůbec možné. Ústavní soud připomíná, že i Listina základních práv a svobod v čl. 1 stanoví princip lidské důstojnosti, a má za to, že i po stěžovateli lze právem požadovat, aby se při podávání ústavních stížností choval důstojným způsobem. V čl. 16 odst. 4, v čl. 17 odst. 4, v čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv a svobod se např. hovoří o „mravnosti“, samozřejmě opět, aniž by Listina základních práv a svobod specifikovala tento pojem nebo odkazovala na výčet takových způsobů společenského chování, které se v rámci tohoto pojmu pohybují.“

21. Žalobou napadeným rozhodnutím bylo pravomocně rozhodnuto o tom, že se kárně obviněný žalobce dopustil kárného provinění jednáním popsaným ve skutkové větě rozhodnutí ze dne 3. 9. 2021, tedy při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu podle ustanovení § 17 zákona o advokacii ve spojení s článkem 4 odstavec 1 Etického kodexu, za což mu bylo uloženo kárné opatření ve formě pokuty ve výši 73 000 Kč a zároveň mu byla uložena povinnost zaplatit náhradu nákladů kárného řízení v částce 8 000 Kč.

22. Podle § 17 zákona o advokacii postupuje advokát při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.

23. Podle článku 4 odst. 1 pravidel profesionální etiky je advokát všeobecně povinen přispívat poctivým, čestným a slušným chováním k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu.

24. Podle ustanovení § 17 zákona o advokacii se advokáti, jako příslušníci této profese, dobrovolně podřizují pravidlům etického chování, která jdou i nad rámec požadavků stanovených právními normami pro ostatní subjekty práva. Některá z těchto pravidel se prosazují *expressis verbis* do textů právních norem (např. povinnost zachovávat mlčenlivost), jiná jsou součástí psaných či nepsaných kodexů (srov. např. Etická pravidla Rady evropských advokátních komor - CCBE, přijatá dne 28. 10. 1988). Z pravidel profesionální etiky a pravidel soutěže advokátů, přijatých Usnesením představenstva ČAK č. 1/1997 a uveřejněných ve Věstníku ze dne 31. 10. 1996, vyplývá, že těmito pravidly jsou vázáni všichni advokáti zapsaní v seznamu advokátů vedeném ČAK (čl. 1 odst. 1).

25. Pokud ustanovení § 17 zákona o advokacii ukládá advokátovi povinnost chovat se při výkonu svého povolání - advokacie určitým způsobem, pravidla profesionální etiky jej zavazují k určitému chování nejen při výkonu advokacie, ale i v soukromé sféře, přičemž hlavním důvodem je ochrana advokátního stavu a ochrana veřejných zájmů. Z těchto hledisek je třeba chápat požadavky vymezené v čl. 4 odst. 1 pravidel, tedy všeobecné požadavky na poctivé, čestné a slušné chování advokáta, jako generální skutkovou podstatu pokrývající pravidla v celé jejich šíři. Požadavek poctivosti, čestnosti a slušnosti platí tedy nejen pro výkon advokacie, ale i pro soukromý život advokáta, pro vztahy k jeho soukromým věřitelům a dlužníkům, pro jeho projevy na veřejnosti, pro jeho chování ve společenském styku apod.

26. Ve světle výše uvedeného bylo pak nutno posuzovat jednání, za které žalovaná uznala žalobce kárně vinným a za které mu bylo uloženo kárné opatření.

27. Právní posouzení žalobcova jednání, ke kterému v této věci dospěly orgány žalované a následně i soud, když posoudily jeho jednání jako jednání naplňující skutkovou podstatu kárného provinění ve smyslu § 32 odstavec 1 zákona o advokacii, je správné. Žalobce se svým výše popsaným jednáním dopustil porušení povinností uložených mu ustanovením § 17 zákona o advokacii a čl. 4 odst. 1 pravidel profesionální etiky tím, že se dopustil jednání, které lze hodnotit jako závažné, neboť „*nejen, že se choval hrubě vulgárně, ale ani toto své jednání následně nezmírnil omluvou nebo uznáním pochybení*“. Jeho jednání lze tedy posoudit jako jednání, kterým snížil důstojnost a vážnost advokátního stavu.

28. Účelem kárného řízení s advokátem je zajistit, aby v případě porušení zákonné povinnosti ze strany jednotlivého advokáta bylo toto pochybení kárně projednáno a případně také postiženo tak, aby tak byla ochráněna pověst advokacie a její řádný výkon. Zároveň je účelem kárného řízení v obecné rovině vymezit dovolené způsoby chování advokátů, respektive stanovit, jaké projevy chování již lze hodnotit jako kárná provinění.

29. Není sporu o tom, že i advokáti požívají svobody projevu. Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) však opakovaně shledal, že zvláštní povaha advokátní profese vyžaduje, aby se advokáti na veřejnosti chovali diskrétně, čestně a důstojně (rozsudek ESLP ve věci *Veraart proti Nizozemsku* ze dne 30. 11. 2006, stížnost č. 10807/04). Proto není ani vyloučen kárny postih advokáta za výroky, které v nepřiměřené míře narušují důvěru veřejnosti ve spravedlnost tím, že urážejí soudce či jiné osoby.

30. Městský soud v Praze dále dovodil, že z hlediska obsahu hodnoceného projevu je nezbytné přihlédnout ke skutečnosti, zda se jedná o kritiku rozhodnutí nebo o kritiku osoby (viz např. rozsudek ESLP ze dne 22. 2. 1989 ve věci *Barfod proti Dánsku*, stížnost č. 11508/85). Kritika soudního rozhodnutí se těší zvýšené ochraně, neboť nelze připustit, aby vydaná rozhodnutí nepodléhala jakékoli kontrole či polemice, a tímto také docházelo k omezení práva na šíření informací. Pokud je však daná kritika klasifikována jako osobní kritika osob, a nikoli jako kritika rozhodnutí, požívá menší ochrany a může zavadat příčinu k omezení svobody projevu, neboť převládá zájem na ochraně pověsti dané osoby.

Důstojnost advokátského stavu

31. Soud si je rovněž vědom nezbytnosti zachování důstojnosti advokátského stavu. Jak již soud uvedl výše, podle § 17 zákona o advokacii advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis, kterým je právě Etický kodex.

32. Pojem „*důstojnost advokátského stavu*“ není v zákoně o advokacii ani v Etickém kodexu nikde konkrétně vymezen, jedná se tedy o neurčitý právní pojem. Přesto z těchto předpisů lze dovodit, že základní povinností advokáta je přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu poctivým, čestným a slušným chováním (viz čl. 4 odst. 1 Etického kodexu). Jak přitom konstatoval Ústavní soud, pro advokáta, který je činný v právním státě, nemůže být obtížné nebo neobvyklé zjistit, které způsoby chování a jednání a které hodnoty mravnosti a lidské důstojnosti je třeba respektovat, aniž by byly výslovně vypočteny v jednotlivých ustanoveních, což ostatně není vůbec možné (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 11. 1998, sp. zn. I. ÚS 393/98). A uvedené se vztahuje též na verbální vyjádření, neboť pro advokáta nemůže být obtížné rozlišit slušný projev a projev, který se vyznačuje vulgárností či nedůvodnou agresivitou.

33. Důležitost zachování důstojnosti advokacie jako svébytného právního stavu lze dovozovat také obecně z jejího výsadního postavení při poskytování právní pomoci. Pouze instituce důstojná, tj. taková, která se nevyznačuje neodborností či nedůvěryhodností, může řádně zabezpečovat poskytování právní pomoci v jednotlivých kauzách. I proto zákon o advokacii vyzdvihuje nezbytnost zajištění nezávislosti advokáta, jejíž podstatu opakovaně potvrdila též soudní judikatura (za všechny srov. nález Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 2894/08). Výsadu nezávislosti advokacie lze chápat za jednu stranu mince, které odpovídají povinnosti advokáta, mj. též povinnost svým chováním a vystupováním zachovávat důstojnost advokátského stavu jakožto privilegovaného stavu při poskytování právní pomoci.

34. Z hlediska základních principů vystupování advokáta je tedy advokát při výkonu advokacie povinen postupovat tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu a za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže, tak je rovněž povinen poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu (čl. 4 odst. 1 etického kodexu). Takto je advokát povinen zachovávat náležitou úctu a zdvořilost. Jak

v podobném duchu již dříve konstatoval Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“), ani profesní závazek vázanosti pokynem klienta neospravedlňuje užití výrazových prostředků, které klient požaduje, resp. které (byť expresivně) vyjadřují klientovy názory na soudní rozhodnutí, neboť je zavázán k vysokému standardu chování vůči soudům, pročež u advokáta nelze akceptovat způsoby, které by případně mohly být za určitých okolností omluvitelné u účastníka řízení, např. při vědomí jeho dlouhodobé frustrace z neúspěšnosti ve vedeném sporu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2009, č. j. 6Ads 41/2008 – 67, všechna zde citovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná též online na www.nssoud.cz).

35. Odhlédnout nepochybně nelze ani od toho, že v právním státě zaujímají advokáti z hlediska ochrany práv svých klientů výjimečné postavení, a jejich úloha je v tomto smyslu nezastupitelná. Důvěru v advokacii pak budují jednotliví advokáti, kteří musí nejenom vystupovat v souladu s právními předpisy (zákonem o advokacii a etickým kodexem), ale také profesionálně. Je proto povinností každého advokáta svým chováním a svými projevy obecně přispívat ke zvýšení důvěry v advokacii a tím také posilovat důstojnost advokátského stavu. Soud musí odmítnout tezi, aby advokáti neprofesionálními projevy chování přičící se etickému kodexu (včetně verbálních vyjádření) mohli bez hrozby kárného postihu uvedenou důstojnost a vážnost advokátského stavu snižovat. A z téhož důvodu nelze proto považovat za formalistický výklad a aplikaci práva, pokud je advokát postižen za chování, kterým snižuje důstojnost advokátského stavu. Jak bylo řečeno, tato důstojnost je klíčová pro zachování jedinečné pozice advokacie při prosazování práva a ochraně práv jednotlivých osob. Z toho důvodu byla také žalované dána pravomoc (a také povinnost) dbát nad řádným výkonem advokacie, včetně toho, že se advokáti budou chovat čestným a slušným způsobem, aniž by tím byla popřena možnost ochrany práv jejich klientů, a v případě porušení těchto povinností je nejenom právem žalované, ale také její povinností kárně potrestat advokáta, který jedná v rozporu s pravidly stanovenými zákonem o advokacii či etickým kodexem.

36. S ohledem na výše uvedené soud konstatuje, že kárné provinění tedy musí vždy znamenat určité porušení právních povinností, jejichž následkem je ohrožení hodnot, které jsou chráněny zákonem o advokacii a prováděcími předpisy. Etický kodex dává užitím neurčitých pojmů žalované prostor, aby posoudila, zda konkrétní situace patří do rozsahu neurčitého pojmu či nikoli. Při interpretaci neurčitého právního pojmu se žalovaná musí zabývat konkrétní skutkovou podstatou, jakož i ostatními okolnostmi případu, přičemž musí alespoň rámcově obsah a význam užitého neurčitého pojmu objasnit, a to z toho hlediska, zda posuzovanou věc lze do rámce vytvořeného rozsahem neurčitého pojmu zařadit (srov. shodně rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2007, č. j. 5As 32/2007 – 83).

37. Tuto povinnost bylo třeba mít na paměti i v nyní posuzovaném případě, kdy kárné provinění žalobce záviselo na posouzení neurčitého právního pojmu „*důstojnost advokátského stavu*“. Uvedené předpoklady byly dle názoru soudu naplněny dostatečně. Z napadených rozhodnutí se však podává, že žalovaná tento pojem v kontextu věci objasnila a vysvětlila, jaké advokátské povinnosti (a potažmo jaké chráněné hodnoty) žalobce svými vyjádřeními porušil. Správně tedy žalovaná obecně uvedla, že advokát je povinen zachovat důstojnost advokátského stavu a projevoval úctu k právu, takže se musí navenek chovat čestně, slušně a poctivě. Tímto (a také odkazem na jednotlivá ustanovení právních předpisů) dle soudu žalovaná obecně vymezila pojem „*důstojnosti*“.

Porušení zákona o advokacii a Etického kodexu

38. Žalobce v podané žalobě namítl, že rozhodnutí žalované jsou v rozporu se zákonem, když kárné provinění může být pouze konání či opomenutí v souvislosti s výkonem advokacie, tj. poskytování právních služeb advokáty.

39. Námitka není důvodná. Ačkoli dikce zákona o advokacii hovoří o postupu advokáta při výkonu advokacie, etická pravidla a kárná i soudní praxe tuto povinnost částečně rozšířila též na chování advokátů v běžném občanském životě. Jak nejprve uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 5. 2004, č. j. 5As 34/2003 – 27, „*pokud ustanovení § 17 zákona o advokacii ukládá advokátovi povinnost chovat se při výkonu svého povolání - advokacie určitým způsobem, pravidla profesní etiky jej zavazují k určitému chování nejen při výkonu advokacie, ale i v soukromé sféře, přičemž hlavním důvodem je ochrana advokátního stavu a ochrana veřejných zájmů, přičemž z těchto hledisek je třeba požadavky vymezené v čl. 4 odst. 1 pravidel, tedy všeobecné požadavky na poctivé, čestné a slušné chování advokáta, chápat jako generální skutkovou podstatu pokrývající pravidla v celé jejich šíři. Požadavek poctivosti, čestnosti a slušnosti platí tedy nejen pro výkon advokacie, ale i pro soukromý život advokáta*“. Částečně tento závěr Nejvyšší správní soud korigoval v rozsudku ze dne 12. 3. 2009, č. j. 6Ads 73/2008 – 77 (shodně viz též rozsudek ze dne 28. 2. 2018, č. j. 6As 54/2017 – 29), ve kterém uvedl, že „*kárným proviněním je podle § 32 odst. 2 zákona o advokacii závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi tímto nebo zvláštním zákonem nebo stanovským předpisem. Zákon o advokacii přitom v ustanovení § 1 odst. 1 vymezuje svou věcnou působnost tak, že upravuje podmínky, za nichž mohou být poskytovány právní služby, jakož i poskytování právních služeb advokáty (pro tuto činnost zavádí legislativní zkratku "výkon advokacie"). Z tohoto rozsahu věcné působnosti zákona o advokacii vyplývá, že kárným proviněním může být pouze konání či opomenutí, které má souvislost s výkonem advokacie v tomto smyslu. Nejvyšší správní soud se sice ve svém rozsudku ze dne 31. 5. 2004, č. j. 5As 34/2003 – 52, vyslovil pro co nejširší pojetí pojmu „výkon advokacie“ v tom smyslu, že výkonem advokacie je třeba rozumět veškeré úkony, které souvisejí s poskytnutím právní služby advokátem, nikoliv pouze úkon poskytnutí služby samotné, přičemž ona souvislost může být i dosti vzdálená. Nicméně stále platí, že vazba jednání, které se klade v kárném řízení za vinu, na výkon advokacie (byť v širokém pojetí) musí existovat. Přitom nelze přehlédnout, že některé povinnosti stanovené zákonem o advokacii advokátům předpokládají zcela zjevně zvýšenou míru vazby na výkon advokacie stricto sensu, tedy na přímé poskytnutí právní služby advokátem*“.

40. Městský soud se ztotožňuje s uvedenými závěry Nejvyššího správního soudu, že vazbu jednání na výkon advokacie je nutno hodnotit v širokém pojetí. Advokát si musí být vědom, že advokátem není pouze při bezprostředním výkonu advokacie, nýbrž jím zůstává i v dalších situacích, při nichž činí úkony, které přímou vazbu na výkon advokacie sice nemají, avšak mohou být spojovány s povoláním advokáta a advokátním stavem jako celkem. I v těchto situacích se advokát musí chovat tak, aby svým jednáním nesnižoval důstojnost advokacie ve smyslu čl. 4 etického kodexu, a pokud tak nečiní, musí být srozuměn s tím, že může být kárně postižen bez ohledu na skutečnost, že dotčené projevy chování neučinil v přímé souvislosti s výkonem advokacie. V posuzované věci odesílal žalobce e-maily ze své advokátní adresy, uváděl v nich odkaz na webové stránky advokátní kanceláře a též se jako advokát podepisoval. Soud proto nemá pochyb, že jeho jednání má ve smyslu shora uvedených judikatorních závěrů vazbu na výkon advokacie.

41. Namítal-li žalobce, že předmětného jednání je mu velice líto, což nebylo kárným senátem vzato v potaz, i nadále odmítá ve věci omluvu kvůli jednání pojišťovny, které žalobce de facto přimělo označit věci nestandardním a nepřístojným způsobem, není tato argumentace důvodná. Bez ohledu na to, že pojišťovna nikterak žalobcem tvrzené údajné pochybení nereflektovala a nepřistoupila na nabídku smíru (což však není předmětem posouzení správním soudem v dané věci, neboť na těchto okolnostech nestojí ani napadené rozhodnutí), je z obsahu spisu zřejmé, že způsobem komunikace, ve smyslu použitých výrazových prostředků, zajisté může být dotčena důstojnost advokátského stavu. Obecně totiž lze od advokáta očekávat, že projeví své názory kultivovaným (byť třeba silně kritickým či ostrým) způsobem, aniž by se musel uchýlovat k použití sprostých slov či nadávek. A to platí též pro jeho vyjadřování při řešení vlastních (soukromých) problémů. I takto v soukromí totiž advokát musí dávat najevo, že mu je jako advokátovi vlastní snaha o smírné vyřešení konfliktů a nikoli konfrontační charakter, v němž by nebyly ctěny zásady slušného chování.

42. Výrazy použité žalobcem při posuzované komunikaci rozhodně nelze považovat za slušné či bezproblémové. Naopak se jednalo o výrazy přímo sprosté, hanlivé a o vulgární urážky namířené vůči konkrétní osobě. Skutečnost, že se jedná o výrazy hanlivé či sprosté, nelze rozporovat. Navíc tyto výrazy nebyly užity jako „vulgární doplňky“ textu, nýbrž byly namířeny vůči konkrétní osobě, která se jimi po právu mohla cítit dotčena. Žádná z těchto žalobcem okolností zajisté nemohla ospravedlnit použití těchto výrazů, které se významně vymykají standardům slušnosti a vhodnosti.

43. Jakkoli si je tedy žalobce vědom toho, že použil velmi ostrý slovník s tím, že nazývá věci pravými jmény, za což nemůže, neboť to tak cítí a brání se tomu, není zde dán žádný prostor ani důvod pro to, aby při obraně svých práv používal slovník, který není hoden advokáta, nýbrž je typický pro nejspodnější vrstvy společnosti. Právě schopností artikulovat své zájmy (byť jde o zájmy subjektivně stěžejní a zásadní) třeba i ostrým, avšak slušným způsobem činí z advokáta profesionála určeného k obhajobě práv. Bylo tedy povinností žalobce, a to i pokud se cítil velmi dotčen či dokonce poškozen předchozím jednáním jiných osob, překlenout své rozrušení a své zájmy hájit přiměřeným způsobem. Pokud tak neučinil, znevážil postavení advokátského stavu a hodnocení jeho jednání žalovanou je v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o advokacii a etického kodexu.

44. Ze shora uvedených důvodů soud shledal, že ob stojí závěry žalované týkající se výkladu pojmu „*závažného porušení*“ povinností kárně obviněným žalobcem ve smyslu § 32 odstavec 2 zákona o advokacii, neboť v daném případě žalobce použil neakceptovatelné sprosté a hanlivé výrazy, které navíc byly namířeny jako urážky vůči konkrétní osobě, a tím nedostál povinnosti podporovat a hájit důstojnost a vážnost advokátského stavu, neboť jeho chování je v příkrém rozporu s pravidly slušnosti.

Nepřezkoumatelnost rozhodnutí

45. Pokud žalobce v závěru podané žaloby namítá, že odvolací orgán se v napadeném rozhodnutí nevypořádal s jeho námitkami uplatněnými v odvolání, a že jeho rozhodnutí je v tom to směru nepřezkoumatelné, ani tuto námitku soud neshledal důvodnou.

46. K námitce nepřezkoumatelnosti je třeba především poznamenat, že nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7Afs 212/2006 - 76). Zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je proto vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám správních rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze správní rozhodnutí meritorně přezkoumat (viz např. rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2013 č. j. 1Afs 92/2012 - 45, bod 28).

47. V této věci je zcela zásadní, že dvoustupňové správní rozhodnutí tvoří jeden celek a odvolacímu orgánu nic nebrání se ztotožnit s názory a závěry orgánu prvního stupně, pokud je považuje za správné (viz např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 5. 2007 sp. zn. 62Ca 20/2006, publikovaný pod č. 1296/2007 ve Sbírce NSS). Odvolacímu orgánu žalované tedy nic nebránilo v podrobnostech odkázat na prvoinstanční rozhodnutí, pokud se s ním ztotožňuje. K tomuto došlo i v napadeném rozhodnutí.

Výše uložené sankce

48. Žalobce rovněž v podané žalobě namítal, že mu byla nezákonným způsobem uložena pokuta ve výši, která neplní sankční, sanační a satisfakční funkci, když za stejné skutky kárná judikatura žalované uložila podstatně nižší sankci. Pokuta uložená žalobci v době ekonomické krize tak vybočuje z mezí spravedlivého očekávání stejného trestu za stejný skutek.

49. Soud se s uvedenou námitkou neztotožnil. Žalobce sám žádný důkaz, který by osvědčoval či prokazoval toto tvrzení, soudu nepředložil, a soud neprovedl žalobcem navržené dokazování vyžádáním kárné judikatury žalované za období od ledna 2018 do září 2022 s odkazem na ustanovení § 52 odstavec 1 s. ř. s., neboť není úkolem správního soudu vyhledávat za žalobce argumenty na podporu jeho tvrzení. Soud se navíc zcela ztotožnil s názorem žalované, vyjádřeným v napadeném rozhodnutí. Žalobce žádné bližší údaje o svých majetkových poměrech žalované v průběhu kárného řízení neposkytl a neučinil tak ani v řízení před soudem.

50. Podle ustanovení § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii může být za kárné provinění advokátovi uložena pokuta až do výše stonásobku minimální mzdy stanovené zvláštním právním předpisem. Tímto předpisem je nařízení vlády č. 567/2006 Sb., v platném znění, přičemž ve dnech, kdy se žalobce dopustil kárného provinění, činila minimální mzda 14 600 Kč. Pokuta ve výši 73 000 Kč uložená žalobci napadeným rozhodnutím je tak pětinasobkem této minimální mzdy. Při správním uvážení o výši pokuty byl kárný senát limitován rozpětím od nuly do 1 460 000 Kč. Lze tak souhlasit s názorem žalované, že žalobci uložená pokuta je pokutou při spodní hranici zákonného rozpětí, konkrétně v jeho jedné dvacetině. Nelze tudíž mít za to, že žalobci byla uložena pokuta ve zjevně nepřiměřené výši.

51. Pokud jde o výši nákladů advokátního kárného řízení, tato je stanovena stavovským předpisem, který vydala žalovaná na základě zákonného zmocnění v ustanovení § 33a odst. 2 zákona o advokacii. Stavovský předpis neumožňuje správní uvážení, neboť výše nákladů není stanovena rozpětím, proto kárný senát o náhradě nákladů kárného řízení ani nemohl rozhodnout jinak.

52. Soud v této souvislosti připomíná, že jeho úkolem není posuzovat spravedlnost uložené sankce, ale to, zda byla uložena v souladu se zákonem. Soudu totiž nepřísluší nahradit správní úvahu ohledně uložení sankce. Správní orgán má při ukládání sankce volnost správního uvážení, přičemž je vázán principy správního rozhodování, mezi které patří zákonnost, spravedlnost, individualizace a přiměřenost. V dané věci nebylo zjištěno, že by závěry žalované nebyly podloženy dostatečně skutkovými zjištěními nebo s nimi byly v rozporu, či že by se žalovaná nevypořádala dostatečně podrobně se všemi odvolacími námitkami žalobce a tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem.

53. Podle soudu je naopak žádoucí, aby se výše sankce projevila v majetkové sféře delikventa s účinky individuální, ale i generální prevence. Postih v podobě trestu v sankčním řízení musí mít sílu odradit od nezákonného postupu i jiné nositele stejných zákonných povinností; tento účinek pak může vyvolat jen postih odpovídající významu chráněného zájmu, včas a věcně správně vyvozený.

54. Žalobce v samotném závěru podané žaloby – v případě, že by soud dospěl k závěru o zákonnosti napadeného rozhodnutí – požádal soud o moderaci uložené pokuty tak, aby její výše byla stanovena podle § 7 odstavec 4 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a o řízení o nich, v platném znění, nepostačí-li napomenutí či veřejné napomenutí.

55. K užití moderačního práva se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 3. 4. 2012, č. j. 1Afs 1/2012 - 36, v němž uvedl, že „*použitím moderačního práva soud nabrazuje správní uvážení správního orgánu ... Moderací práva soudu má však místo pouze tam, kde je postih za spáchaný správní delikt zjevně nepřiměřený (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2004, č. 10Ca 250/2003 - 48, publikovaný pod č. 560/2005 Sb. NSS). ... V rámci moderačního práva soud zkoumá, zda nedošlo k excesu při individualizaci trestu, tedy zda a jak bylo přihlédnuto ke všem specifikům konkrétního případu a zda byl v rámci zákonné trestní sankce vybrán pro pachatele takový druh trestu a v té výměře, která splní účel trestu a není zjevně nepřiměřená.*“

56. Jak vyplývá z citované judikatury, moderační sankce soudem přichází v úvahu pouze tehdy, je-li uložena pokuta zjevně nepřiměřená. K takovému závěru ale v nyní posuzované věci soud nedospěl, proto ani neshledal důvod pro moderační výše uložené pokuty, neboť nebyla uložena ve zjevně nepřiměřené výši (§ 78 odst. 2 s. ř. s.).

VI. *Závěr a náklady řízení*

57. Z výše uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

58. O nákladech řízení soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož žalobce, vzhledem k tomu, že nebyl ve věci úspěšný, nemá právo na náhradu účelně vynaložených nákladů v řízení, a žalované, které by právo na náhradu účelně vynaložených nákladů podle výsledku řízení náleželo, žádné náklady řízení, nad rámec jejího běžného výkonu úředních činností, nevznikly. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 9. prosince 2022

Mgr. Marek B e d ř i c h v. r.
předseda senátu